

על מצב בריאותו של שר-האוצר המאושפז בביה"ח „מאיר“

ועל האיפול שהוטל על השתלשלות מחלתו

מחלת האיש החדק

איש החזק ביותר של ממשלת ישראל

זו חולה. שר-האוצר פנחס ספיר אינו רק האיש החזק של הממשלה מבחינה פוליטית — כמי שהכתיר את גולדה מאיר כראש הממשלה מיד אחרי מותו של ראש הממשלה הקודם לוי אשכול, וכמי שנחשב למועמד הבטוח לרשת אותה, לפני משה דיין ויגאל אלון.

פנחס ספיר, בן ה-63, הוא אולי גם אחד האנשים החזקים בממשלה מבחינת הופעתו החיצונית. בגופו החסון, בקולו הרועם, בכושר העבודה שלו ובמנהגי האכילה והמנוחה שלו — יצר פנחס ספיר לעצמו תדמית כשר הנמרץ, החרוץ והפעיל ביותר בממשלת ישראל, בה רבים האנשים הישישים והחולים.

והנה לפתע נעלם פנחס ספיר בחודש האחרון מעל הפעילות המדינית, המשקית והמפלגתית. שמו לא נכלל בוידוים הסוערים שניטשו במדינה בחודש האחרון. קולו לא נשמע בטוניות המדיניות והמשקיות שהעסיקו את צמרת המדינה בשבועות אלה.

כי במשך החודש האחרון היה פנחס ספיר רתוק למיטת חליו בבית-החולים „מאיר“ בכפר-סבא, ליד ביתו. לא היה זה סוד כי שר-האוצר אושפז בבית-החולים. אולם אחר השר דות הכמוסים ביותר במדינה היה מה אירע לו בבית-החולים.

איפול בבית-החולים

דיעה הראשונה על ההרעה שחלה במצב בריאותו של פנחס ספיר פורסמה ב-27 בחודש מרץ השנה. נאמר בה כי יום קודם לכן עזב שר-האוצר את בית החולים מאיר בכפר-סבא אחרי שאושפז בו למשך 24 שעות. באותה ידיעה נאמר כי ספיר אושפז אחרי ש"הרגיש חלשה פתאומית בגלל עומס העבודה בו היה נתון בשל הכנת תקציב המדינה החדש וסיום עיסקת החבילה.

לא היתה זו הפעם הראשונה בה אושפז ספיר בבית החולים מאיר, שרופאיו בודקים את מצב בריאותו של ספיר בקביעות. אולם בדרך כלל, אם סבל ממשוה, היה זה ממחלת השושה באחת מרגליו.

הפעם היה זה משוה שונה לגמרי. שלושה ימים מאז פורסמה הידיעה על שיתרונו של ספיר מבית-החולים הוא הוכנס אליו שנית. הפעם נאמר כי שר-האוצר נמצא בטיפול בבית-החולים לשם הוצאת פוליס מבטנו. לדברי אותה ידיעה היה עליו להשאיר בבית-החולים מעשרה ימים עד שבועיים.

בראשון באפריל פורסמה ידיעה נוספת על מצב בריאותו של שר-האוצר. נמסר בה כי פנחס ספיר נותח בטבטנו וכי הוא מרגיש יותר טוב אחרי הניתוח. כשנשאלה הנהלת בית-החולים מתי עשוי השר לצאת את בית החולים ולשוב לעבודה, השיב דוברו: „מוקדם עדיין להגיד“.

הידיעה האחרונה על ספיר בבית-החולים פורסמה לפני שלושה שבועות ונאמר בה רק, כי שר-האוצר משה דיין ביקר את פנחס ספיר בבית-החולים. מאז הוטל איפול מלא על מצבו של ספיר ועל סיכויי החלמתו. שום ידיעה לא נמסרה לפירסום. כשהתעניינו עיתוני אים בבית-החולים בשלומו של השר, הם נתיקלו בקיר אטום.

כל מה שיכול היה לומר להם הדר עמיאל ינאי, המנהל הרפואי של בית-החולים, הוא, שהשר ספיר מרגיש בטוב ובקורב יעזוב את בית-החולים. הוא סירב להיכנס לפרטים רפואיים של מצבו של השר. לחרו של ספיר עצמו לא

שר-האוצר פנחס ספיר

ניתן להתקרב. אי-שבתחון מיוחד מופקד על שמירת השר, ישן בחדרו ונמצא שם יומם ולילה, מתיר רק את כניסתם של מזוננים.

שמועות ממחנה הניצים

עמה מיסתורין זה שירד על מצב בריאותו של פנחס ספיר גרם לרשרת של שמועות שפשטו כחוגים שונים במדינה. אותן שמועות ידעו לספר, כי מצב בריאותו של השר הוא הרבה יותר חמור ממה שנמסר וכי ספק אם יוכל לחזור לעבודתו בממשלה.

היה מי שהיה מעוניין בהפצת שמועות אלה. בימים בהם נוצבת הממשלה בהתמודדות מכרעת בין יונים וניצים וערב כינוס הוועדה המדינית של המערך בו עתידים לצוץ חילוקי דעות חמורים בין יונים וניצים במפלגת העבודה — היתה חשיבות למצבו של פנחס ספיר. כי ספיר הוא ללא ספק הדמות החזקה ביותר בין היונים הן בממשלה והן במפלגת העבודה. בזכותו העזו יונים אחרות, שמעמדן הוא חלש בהרבה משלו, לציין ולהשמיע את דעותיהן. דעותיו של ספיר מהוות גיבוי ותמיכה לרבים מהם.

אין ספק כי השמועות שספיר עתיד להיות רתוק למיטתו עוד זמן רב, כווננו להחליש את מחנה היונים ולעורר מורד-ליב בקרב אלה ש"מהססים להשמיע כגלוי את דעותיהם בהיעדר גיבוי מצד אישיות כמו ספיר.

גורמים אחרים שהתייחסו בדאגה לבריאותו של ספיר ולסיכויי החלמתו היו גורמים משקיים. אין זה סוד כי פנחס ספיר הוא הבלם הגדול ביותר נגד הכרות פיתוח במטבע המדינה. בניגוד לדעתם של מומחי הכלכלה, ספיר האוצר וגופים משקיים רבי-השפעה — הטוענים מזה מספר חדשים כי רק פיתוח מהיר עשוי לפתור את בעיות מאזן-התשלום לומים המדאיג של האוצר הישראלי, נלחם פנחס ספיר בכל כוחו נגד הכרות פיתוח כזה.

הספר הוא, בלי ספק, המסה של טוינבי. היום השביעי. טוינבי חזר על טעניו כי בהמלטם מורעות הנאצים, עשו היהודים עזל לעם הפלסטיני. הם הקימו להם בית לאומי על אדמתו, מבלי שתהיה להם זכות ממשית על כך. הוא גם מנבא שאם תימשך המחלמה תוסיף ישראל לנצח ול-כבוש שטחים, כמו הפלשתיים והצלבנים, אך בסופו של דבר יפסידו את הכל. טוען טוינבי: יומה הגדול של ישראל

עצם העלאת האפשרות כי פנחס ספיר עתיד בגלל מצב בריאותו, לצאת לחופשה ארוכה ולמסור את ניהול אוצר המדינה לאחרים — מעורר את התחושה, כי במצב כזה לא יהיה מנוס מפיתוח. יבוא מי שיבוא במקומו של ספיר, הוא לא יוכל לעמוד בלחצים הכבדים פיתוח.

השמועות על אפשרות כזו מעוררות אישקט במשק, גורמות להתרגשות ולניחושים ספקולטיביים.

חשש לחיי השר

מה מצבו של פנחס ספיר באמת? הנהוג שפשה בישראל, לשמור כאחד מסודות המדינה הכמוסים את מצב בריאותם של ראשי המדינה — נוהג שאין לו למעשה תקדים בשום מדינה דמוקרטית, בה יודעים האזרחים על כל הצטננות או ניתוח של מנהיגיהם — נוהג זה חל גם על פנחס ספיר.

מתוך התנגדותו למינהג זה אין העולם הזה נוהג להשתתף בקשר השתיקה לגבי מצב בריאותם של המנהיגים. העובד דות בקשר למחלתו של פנחס ספיר הן כדלקמן.

פנחס ספיר אושפז בבית-החולים „מאיר“ לא בגלל הצורך להוציא פוליס מבטנו, אלא אחרי שהתגלה גידול מסוכן בקיבתו.

אחרי שנותה הסתבר כי הגידול בקיבתו של ספיר אינו גידול ממאיר. כלומר: אחרי שהיה צא הגידול אין נשקפת סכנה להתפתחותם של גידולים נוספים, כפי שהיה יכול לקרות כי מוקדה של גידול ממאיר.

ימים מיספר אחרי הניתוח חלה, אומנם, הטבה במצב בריאותו של שר-האוצר. אולם לפתע, ביום המישי ה-16 באפריל, מיספר ימים לפני ליל הסדר, חלה תפנית מדאיגה במצב בריאותו. חומו של השר עלה מעל 40 מעלות והרופאים המטפלים בו חששו לחייו.

מיד הועקו רופאים נוספים לקונסוליום על המשך הטיפול בשר. היו כמה רופאים שיעצו להעביר את השר לבית-החולים תל-השומר. אולם בסופו של דבר הוחלט להשאירו בבית-החולים מאיר ולנתחו בפעם שניה, על מנת לבדוק מה גרם להרעה במצב בריאותו.

כך בוצע בפנחס ספיר ניתוח שני. הפתבר כי ההרעה במצבו אירעה כתוצאה מויהום שנגרם כנראה בעת ביצוע הניתוח הראשון. אחרי הניתוח השני שוב השתנה מצבו של ספיר בצורה קיצונית — הפעם לטובה. תוך 24 שעות הוא החלים מסימני הויהום והחל לאט-לאט להתאושש ולחזור לאיתנו.

כיום נמצא ספיר במצב בו מוכנים הרופאים לשחררו מבית-החולים תוך מספר ימים, אם ימשיך מצבו להשתפר כשם שהשתפר עד כה.

מנוחה ארוכה

אלם בעוד שפנחס ספיר עומד על כך שמיד אחרי שיתירו לו לצאת מבית-החולים הוא יחזור לעבודתו ממליצים הרופאים על כך שיצא לחופשה ולהבראה ממושכת לפני שיתחזר לעבודה.

כמה מהרופאים אף ממליצים על כך שלהבא יצטרך ספיר להישמר ולהקפיד יותר באורח החיים שלו. כלומר — פחות שעות עבודה ביום, יותר מנוחה, ויותר זהירות במנהגי האכילה שלו, שהפכו לשם דבר.

אל המועד? טוינבי מאמין כי גם עתה עוד יכולה ישראל לכבוש את לב הערבים. לשם כך חיבר טוינבי נאום דמוני, שאותו צריכים הישראלים לנאום באוזני הערבים. הנה לשונו: „ערבי פלסטיני, אנו מכירים ומודים ב-עובדה שעשינו לכם אי-צדק עצום. עכשיו אנחנו עומדים לנסות כמיטב יכולתנו לתקן את העולל שעשינו לכם. תוך התייעצות (המשך בעמוד 16)

להשיג שלום היה היום השביעי של מלחמת שש-הימים, כשיכלה לעשות מחנה דרמטית כלפי העולם הערבי. „יתכן מאד כי ה"ישראלים יכלו להשיג שלום ביוני 1967, אחרי שהפתיעו את הערבים במלחמת ששת הימים, אילו הפתיעו את הערבים עליידי בקשת שלום ביום השביעי, ואילו גילו ל"שם כך את אותן תכונות של יוזה, מרץ וחזון שהשקיעו בהשגת הנצחון במלחמה.“ „אי-צדק עצום.“ האם אחרת ישר-